

en het gevaar, en gedoopt kind voer, wel zeer en gevaar dreigt. Voor zoover het om de geloofsleuse onverschillen dat zulke ouders niet naar de godsdienstloosheid en de catechisme worden verlaten. Tegen dat door haar ge- en, en vandaar dat zij de doopzeker moeten, in hun kinderen en de catechisme. Deze doopge- bij het opwassen at hun opvoeding geschied, en de eer ze hierin on- absolute waar- maar de belofte it evenmin. De reden stellen met wordt haar door den geboden, mita forma optreden, verstaan.

gewenscht wezen, de plaats opmerkt, liefst neemt per- oodverwanten van a, zooals de groo- ten of de ooms en d, omdat deze door sten invloed op de ten. Alleen indien ten ontbreken of Geref. Kerk zijn, dezen liefdedienst anders wel omzien ult hun omgeving, opgetuigen op te tel vanzelf spreekt, lefist op dezelfde ernstige en vrome aan. Indien echter ontbreken, maar om als doopgetu- oetus, dat dan als erkeraad zelf bij drogers de zorg digh moet nemen afleggen (t. a. p. t zoo vreemd als van de volkomen ind des verbonds a en de geheele de Christelijke kelijk is. Zooals huis van Oranje, overlijden kwam, a aangenomen en g van den erprias hier. Ieder kind van de Kerk, en getuigen kunnen ding van het kind moeten degenen, ren, d. w. z. de r de opvoeding op val mag rijk een omdat de ouders en; de Kerkeraad te als getuige te is zaad der Kerk t.

gemerkt, dat de r deze personen, lers de stipulatie niet juist is, tot en aanleiding geeft den had moeten tulgen past alleen rijk zijnde doop- ouders ten doo- aangaande het aangaande het oop af te leggen. voor de thans in a, omdat deze bij te getuigen, maar de opvoeding van oude naam van t Hollandsch borge wezen; desnoeds is doet, curatoren, kunnen noemen naam doopgetuige inner dan ook gevraagd wordt: tige zijt, behoort te omschrijven: lge zijt, om te Men kan getuige maar getuige van wezen.

iet gemakkelijk tige", dat door t zich vastgezet taal weer weg toch overweging in de aanspraak niet meer te ge- r slot noch sla ou dit kunnen ge- otouders of eenig m de doopbelofte e noemen met den t te doopen kind r grootvader of al wanneer men e, dat het Genade- geslacht doorgaat n onzer kinderen aard der zaak, of grootmoeder tige", welk n doop van het loopbelofte slegt- geval opleveren, ers of een bloed- der ouders of r de doopvragen et woord "borg"

sou thans te vreemd klinken, terwijl ook de oude uitdrukking „gevader“ of „peter“ en „meter“ evenmin de bedoeling juist zou uitdrukken. Misschien ware de beste oplossing deze, dat men in dergelijke gevallen vroeg: „ten derde of gij niet belooft en u voornemt, dit kind, waarvoor gij de zorg op u genomen hebt, in de voorreide leer naar uw vermogen te onderwijzen of te doen onderwijzen.“ De gedachte, die in het sponsor of borg ligt opgesloten, zou daardoor veel beter tot uitdrukking komen, dan door het thans gebruikelijke „getuige“.

DR. H. H. K.

Teestafel.

DR. A. KUYPER. HEILIGE ORDE. Rede in den Bond van Antirevolutionaire kiezerverenigingen te Amsterdam gehouden op 30 Mei 1913. Kampen — J. H. Kok — 1913.

„Politieke rede, in 't gezicht van de Jun- stembus, gehouden door den leider der anti- revolutionairen voor de partijgenooten in de hoofdstad.

Ik kan mij denken, dat haar te vinden op de Leestafel van de HERAUT, verwondering wekt. Dit blad toch is, — het werd ook mij in de laatste dagen nog eens met nadruk herinnerd, — een „kerkelijk“ blad, en als DE HERAUT VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND is het ook een „landelijk“ blad.

Dan, ik twijfel niet of het uit de verwonde- ring geboren nadenken, zal, na de lezing van dit mijn exposé, een voldoende grond ontde- ken voor de bespreking van HEILIGE ORDE, ook in de HERAUT. Want, laat het mij maar terstond zeggen, afgezien van haar plaatselijk en tijdelijk doel, is deze rede zoo uiterst be- langrijk om haar grondgedachte. Om de echt gereformeerde gedachte van Gods ordinantie of wilt ge determinatie, van al het wereld-gebeu- ren; de gedachte waarop berustte al wat Dr. KUYPER, in dien laten Mei-avond geredigd heeft.

En het is dan ook alleen van uit die gedachte besien, dat ik HEILIGE ORDE hier wil bespreken.

„nOawillekeurige, maar zeer gelukkige ver- binding van denkbeelden heeft den heer KUYPER aan titel en leidend motief van deze zijn rede geholpen.

Wetend, dat hij haar zou houden in de groote zaal van het Amsterdamse Concert-gebouw, herinnerde hem dat aan 'n andere rede, door hem, vóór nu zeven jaar, in die zelfde zaal gehouden, aan zijn rede over: BILDERDIJK. En, niet alleen bewonderaard, maar ook keener als maar weinigen zijner land- en tijdgenooten van dezen dichter, vond hij toen wat in zijn eigen bewustzijn leefde, ook uitgedrukt in die dity- rambe, in dat lied van machtige geestdrift waarin BILDERDIJK, onder den titel: ORDE, de door God gestelde en gehandhaafde wereldorde bezingt.

Dit is niet maar alleen 'n wijsgeerige, doch ook 'n schriftuurlijke gedachte, waarom dan ook de dichter boven zijn gedicht liet afdrucken het Godswoord uit Jeremia 33: 25: HEN IK DE ORDENINGEN DES HEMELS NIET OESTELD? Memoreerend zijn rede van voor zeven jaar, zei de redenaar: „Ik sprak toen over BILDERDIJK laat thans BILDERDIJK's kernachtige klemmspreuk van: „de Heilige Orde deser wereld mij ten leidraad wezen“.

Uit het gedicht, dat in 1827 ontstond en in de bekende uitgave der Dichtwerken te vinden is: Deel VIII p. 307—313, — liet KUYPER, als motto van zijn Rede, op het titelblad de eerste vier regels zetten:

Heilige Orde deser wereld,
Die den scepter van genag
Over nachtefter voort en dag,
En een kroon spant, rijk ompareld.

Het zij mij vergund er hier ook nog uit af te schrijven:

De Orde ('s hemels Scepteroverder)
Schrik van 's afgronds Alberoeder,
Die, weersprengt aan haar macht,
Aarde en zuchtende Aardelingen
Aan haar rijkstaf poogt te ontwingen,
En der dingen band verbricht.

Ik citeer met opzet ook deze regels omdat daarin de diepe tegenstelling met de Orde zoo duidelijk uitkomt.

In verband nu met de drie groote vraag- stukken der actuele politiek: het Tarief, het Kleriek en het Schoolgebed, wijst de redenaar er zijn gehoor op, dat er is een Heilige orde in 't nationale leven; in der Staten ordening; in de opvoeding van 't kind.

Zonder nu, wijl hier niet het plaats, diep in te gaan, op wat de rede bevat over de drie genoemde vraagstukken, wil ik in het kort vermelden wat zij te lezen geeft over de Heilige Orde, alsoo over de ordinantie of determinatie Gods, op de hier bovengenoemde drie gebieden.

Allereerst dan op dat van het nationale leven, en dit wel naar aanleiding van het Tarief.

Niet alsof vrijhandel, altijd en overal tegen Gods ordinantie voor het nationale leven zou ingaan. „Vrijhandel als exceptie kan kostelijk zijn“, zegt Dr. KUYPER. Alleen maar „Vrijhandel tot dogma gelijk“, — bestrijdt hij.

Daarbij wijst hij er dan op, dat heel de menscheid in volken en naties is ingedeeld, die, niet door ons, maar door Gods eigen bestel, hier overrijkt, daar slechts zoo zoo, en elders weer overrijkt zijn voorzien. „Julst ongelijkheid“, zoo gaat de redenaar dan voort, „schept met 't verschil in afstemming, het Nationale leven, en juist dit nationale leven kan, waar 't ongelijkheid kanzen heeft, den tol, uit zelfbehoud niet mis- sen“.

„En“, zoo voegt hij er aan toe en dit bepaaldelijk aan het adres van hen, die vrijhandel, als enig steels loven en als dogma aanspreken, — zooals Babel's torenbouw alle zich spreiden der menscheid poogde te stuiten, zoo wil ook u Vrijhandel 't nationale voor 't algemeen menschelijke doen wijken“.

Dit, het zich spreiden der menscheid, het zich verbijzonderen van de menscheid in naties en volkeren pogen te stuiten, — is zeker tegen de Heilige Orde.

BILDERDIJK zou dat, daar het mij voorkomt, en het ware niet te sterk gesproken, een pogen noemen om de wereld van het nationale leven „aan haar rijkstaf te ontwingen, door 's afgronds Alberoeder“.

In de tweede plaats wat de rede geeft te lezen over de Heilige Orde op het gebied van der Staten ordening, en dat naar aanleiding van het Kleriek.

Naar aanleiding van het Kleriek, en wel bepaaldelijk van 't Algemeen Stemrecht, ook voor vrouwen, „als de leuze waarin nu ten slotte al wat Liberaal heet, na vroeger steeds

voor hoogen census te hebben geijverd, zich met den Socialist heeft saamgevonden“.

Als Dr. KUYPER daar aan toekomt, wijst hij, tegenover suik acimistisch gedoe, op het organisch karakter van ons volksleven, naar Heilige Orde.

„Er worden“ zoo zegt hij dan, geen aparte individuen meer gescheiden“. Het kind wordt geboren uit zijn ouders, en het Gesin, waarin het geboren wordt, is als de cel waaruit wordt opgebouwd de Maatschappij of burgers, de „onderling vrije saamlevende der alers“, de Staat als „het Volksleven in gebonden orde“.

Dus zit, opgekomen uit het Gesin, „heel 't volk organisch ineen“.

En zoo heeft dan ook, naar Heilige Orde, „het volk de organen die voor zijn rechten zullen pleiten, steeds in verband met zijn organisch bestaan te bestellen“.

„Maar daarom“, zoo elidigt de redenaar dit deel van zijn rede, „juichen wij zoo van harte toe een Kabinet“, — en hij heeft daarbij op het oog het Kabinet-HEEMERK — „dat in zijn Grondwetsevisie ook 't Gesinsofhoeden-kiesrecht tot eere deed komen, en niet, als de stellooze Concentratie, voor 't valsche leuze van het Algemeen Stemrecht besweek“.

En metterdaad steunt Algemeen Kiesrecht op de valsche, wijl individualistische en atomistische, gedachte van „los en apart van elkaar levende menschen“.

„Gods Ordinantie echter spreekt aldus, dat Hij ons geenszins hoofs voor hoofs, los van elkaar en apart schep, maar den één uit den ander deed geboren worden“.

Ook hier gaat het dus, voor wie dieper zieh dan de oppervlakte der dingen, of om een zich voegen naar, of om wat BILDERDIJK noemt „a tich pogen te ontwingen aan der dingen band; aan „dezer wereld Heilige Orde“.

Eindelijk, wat de rede geeft te lezen over de Heilige Orde op het gebied der opvoeding van het kind, en dit naar aanleiding van het Schoolgebed.

„Ook hier toch“, zoo leest men op p. 23, „stult ge op dezelfde tegenstelling tusschen de Heilige Orde die als vanzelf uit 't leven, gelijk God 't gaf, opkomt, en het instituut van wille- keur gelijk menschelijke eigenzinnigheid het verzoen“.

De School aan de Ouders; de Vrije School, vrij naar ieders gading en naar kense van de onderrijke conscientie, — dat is naar Heilige Orde.

„Het onderrecht beheerscht, krachtens onder- plicht, heel de opvoeding“. Maar, „met den heiligen band, die de opvoeding aan de ouders bindt, brak ook onder ons der Liberalisten wijsheid“ en werd en bleef hun ideaal „een Staatsschool voor heel de jeugd van 't gansche volk“.

Dan, de verwenselijking van dat ideaal is hun niet gelukt.

Aan de Vrije School bleef de victorie.

Het „de Vrije School regel, de Openbare School aanvaullen“, is dan ook het tooverwoord, dat dit Kabinet dorst overnemen van GROEN VAN PRINSTERH.

Zeker, suik een ontwijching van het onder- recht als met „de Staatsschool voor heel de jeugd van 't gansche volk“ bedoeld is, bij een volk als het onze „waar 't geestelijk leven tot zoo rijke differentieering kwam, zoodat overtuiging naast overtuiging in veelrijdige scha- kering kwam te staan“, — een, zij het dan ook onbewust, onder beïnvloeding van, „s afgronds Alberoeder“, verkrachten van der dingen band, van de Heilige Orde, om weer met BILDERDIJK te spreken.

Gods Heilige Orde geldt al Zijn schepsel. Doch, niet Zijn onredelijke, maar wel zijn redelijke creaturen kunnen naar overvreden.

En dat kunnen ook wij menschen.

Wij menschen, sedert uit de wereld der haar overtredeende engelen de sende inkwam in onze wereld.

Want als en door „s afgronds Alberoeder“, is al wat mensch is, van nature, sedert „weers- treving aan haar macht“.

Gemeene Gratie tempert, particuliere Genade keert dit, „verkrachten van der dingen band“. Aan het slot van zijn, door de echt gerefor- meerde gedachte van de Heilige Orde bezielde rede, komt Dr. KUYPER op het gebied der par- ticuliere Genade.

Hij wijst er dan op, hoe ter naleving van de Heilige Orde, „ook de wach bij onze Christelijke Religie moet betrokken“.

Hoe dus, tegenover wat BILDERDIJK noemde, het „aan haar rijkstaf pogen te ontwingen“ en het „verkrachten van der dingen band“, — ook op het gebied van het Staatsleven, door ons Christenen, door ons Calvinisten, „is op te heffen het kruis“ en „voor den Christus is te getuigen“.

Ook HEILIGE ORDE is, niet minder dan de twee andere hier vroeger besproken redevoeringen, welke Dr. KUYPER, in het kort bestek van enkele maanden, uitsprak, — een stuk dat, hoe actueel ook, van blijvende waarde is en, laat mij er aan mogen toevoegen een stuk dat even wel- daand doet door zijn schoonen literairen vorm, als het, door zijn echt christelijken inhoud, op- bouwt in het Geloof.

G.

Uit de Pers.

K. te B. schrijft in De Basiss een uitne- mend stukje over de „broederlijke bestraffing“, die aan de tucht behoort vooraf te gaan:

„Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, gaat hem en bestraf hem tusschen u en hem alleen: indien hij u hoort, zoo hebt gij uwen broeder gewonnen.“ Matth. 18: 15.

„Gaaf hem.“ Gij moet tot den schuldige gaan, hem vermanen, hem over zijn kwaad onderhouden, hem bestraffen onder vier oogen tusschen u en hem alleen.“ Een ander heeft er niets mee te maken.

Wie doet zoo? Ik denk dat het zeer zelden zoo gedaan wordt. In bijna honderdmaal van de hon- derd gevallen, eischt men dat de schuldige tot den onschuldige komen, een soort knieval voor hem doe, althans vergeving vraag, zijn leed- wezen over het gebeurde uitspreke, — en dan zal vergeven worden. Het moet er ook nog bij komen, dat het dan niet geschiedt! En dat eischt men dan als de tuchtaal al door en door be- doeven is, als velen reeds van het geval weten, als men er met iedereen al over gesproken heeft behalve met den persoon zelf, als men zich bij den behandeling die men ondergaat heeft, bij de politie of een advocaat is geweest, of als de ker- neraad het reeds in handen genomen en de broeders vermaand heeft, die zaak toch in orde te maken.

Het is zoo gemakkelijk en naar het vleesch, men kan het bijna niet laten er dadelijk over te spreken en zich er over te beklagen, terwijl de

kinderen, grooten en kleinen, en de dienstboden er bij zitten; soms met menschen er over te spre- ken, die er totaal niets mede te maken hebben en er kwaad mee doen. „Och, men is toch zoo slecht behandeld, zoo beleedigd. Deze of gene heeft zoo swaar tegen hem geïndigd, hem bedrogen, be- lasterd, geïntereerd, afgezet, schade berokkend, of zoo iets. 't Is haast niet door te komen, bijna eene onvergeeflijke zonde! Dat zal hij hem betaald zetten, of, dat komt nooit weer in orde, kan hij niet vergeven; hij wil niets meer met hem te doen hebben, hem niet groeten, hij kan haast om hem niet meer naar de kerk, want hij zal zich maar ergeren en kan in geen geval met zoo lemachd Avondmaal houden.“

Wel, de gansche gemeente weet er een paar dagen later alles van; zelfs die buiten staan spreken er over. Hij zegt het aan een ouderling, hij gaat het den predikant vertellen.

En dat heet dan tucht!

„Zijt gij al bij hem geweest?“ vraagt de domine! „Ik?“ wordt dan gewoontlijk met groote ver- basing en verontwaardiging gevraagd, alsof de predikant eene zeer dwaze vraag deed. „Daar zal ik hem voor oppassen; kun je begrijpen; ja, ik zal hem ook nog achterna loopen!“

„Dan kan ik er ook niets aan doen, Knoppele.“ „Niet? Kan dan zoo maar? Moet de ker- neraad dan alles maar toelaten in de gemeente? Als zoo iemand nu niet onder censuur moet, weet ik er niets meer van!“

En dat heet dan tucht!

Tucht naar de instelling des Heeren; naar Mattheus achtien!

„In waar, soms loopt het anders en beter, maar in de meeste gevallen, zoo leert de ervaring, gaat het zoo.“

„Gaaf geen“, d. i.: laat het niet zitten en voort- woeken. Hebt medelijden en niet hem te behouden. „Gaaf geen“, niet om het erger te maken, door uw broeder eene reprimande te geven, misschien wel in 't bijzijn van anderen, „hem het eens ge- dacht te gaan zeggen“, of „het hem eens flink onder 't oog te brengen“, maar, gaaf heen, met het doel te vergeven. Zelfs niet opdat hij u ver- geving vraag. Zoo staat het er niet. Het gansche hoofdstuk spreekt van vergeving „schenken, niet van vergeving vragen, al wordt dat wellicht hier en daar verondersteld.“ „Hoe menigmaal, zoo vraagt Petrus, zal mijn broeder tegen mij zondigen en ik hem vergeven? Vergeven moet uw doel zijn, al heeft uw broeder nog geen vergeving gevraagd.“

„Gaaf heen“, en wacht niet tot dat hij komt of misschien niet komt. Stelt het niet uit, maar maak er dadelijk werk van, onder druk.

Dat heeft geen in 't Zijn wijsheid zoo ingesteld, dat is de eerste regel der tucht. 't Is veel ge- makkelijker, dat de onschuldige tot den schuldige gaat om te vergeven, dan omgekeerd, dat de schuldige tot den onschuldige zou komen om schuld te belijden en vergeving te vragen. Een mensch komt er niet licht, toe zich voor God te verootmoedigen en zijne zonden te belijden, maar veel, veel waardeer is het om het van harte voor dezen of genen mensch te doen. Zal er dus iets van terecht komen, dan moet de gemakkelijkste weg ingeslagen worden; dan zal de schuldige ook komen tot belijden van schuld en het vragen om vergeving. Namelijk als gij hem bestrafft „tusschen u en hem alleen“.

Laat er niemand bij zijn, spreekt er niet over, zelf niet in de tegenwoordigheid van zijne vrou- we of kinderen, of wie ook. Gij moet hem alleen zien te treffen, het kan wel onder den schijn alsof het niet opzettelijk is.

„Bestraf hem“ Dat kan zeer verschillend ge- schieden. Het doeltreffendste zal zijn, als gij het niet als rechter, uit de hoogte, in drift en op her- den toon doet; ook niet al den nadruk legt op het ongelijk u aangedaan, maar op de zonde tegen God bedreven.

„Zet God tusschen u beiden in“, zeide eens een wijs man, een wellicht zult gij beide ootmoedig zijn en elkander niet in 't haar vliegen.“

Bestraf hem bijv. aldus: „Het spijt mij, Petrus, dat ge glater zoo gehandeld hebt, u toch reuk- ge? Ge hebt er stellig gisteravond wel over nagedacht en niet wel in, dat het zoo niet mag? Zoo mogen wij elkander niet behandelen, en hoe zullen wij samen zoo Avondmaal houden? Als wij zondigen, moeten wij het spoedig inzien en voor God belijden, anders werkt de zonde zich vast in ons en dan wordt het er niet beter op, man. Dat weet ge ook wel, dunkt mij? Er zal wel iets in u zijn, dat mij in dezen gelijk geeft, niet? Als gij het maar niet en erkent, Petrus, dan maken wij dat hier weer even in orde. Het zou mij spijten, dat zoo iets tusschen ons zou blijven zitten; God keurt het niet goed en wij hebben in de eerste plaats met Hem te doen. Hij denkt niet licht over de zonden Zijner kinderen en daarop moeten wij elkander wijzen. Na, hoe dunkt gij er over? Durft gij zeggen goed gehandeld te hebben, of op zoo iets een regen van den Heere vragen, immers neem te ens.“

„Bestraf hem tusschen u en hem alleen“, vriend- delijk, zoo dat hij merkt, dat gij het goede voor hem zoekt.

„Indien hij u hoort, zoo hebt gij uwen broeder gewonnen.“

„Gewonnen“ voor Christus, voor de gemeente en voor u. Gevonden en gewonnen. Dat is aange- naam. De mensch vindt en vindt gaarne; de herder zijn verloren schap, de moeder haar verloren kind, de vader den verloren zoon, de broeder den afgewaaleden broeder. Er staat echter niet ge- vonden, maar gewonnen. Winst wordt tegenover- velen gezet. Gij hebt hem gewonnen, dat is iets anders dan; gij hebt hem gevonden. Gevonden en gewonnen staan beide tegenover verlies, maar winnen inplaats van verliezen is nog aangenamer dan vinden wat verloren is. Er was kanspel, en niet veel kansen dat gij het winnen kondt, slechts ééne kans, en toch hebt gij hem gewonnen. „Gij hebt hem gewonnen, hoewel schooner klinkt dan dat: gij hebt hem verloren!“ „Uw broeder, of was hij uw broeder niet om 't Heere wil? Gij hebt in Lucas 15 wel eens gelezen van die bij- schap des herders, die bijdschap der vrouw, die bijdschap des vaders? Stel eens, dat die herder zijn schap, die vrouw haar penning, die vader zijn zoon niet hadden gevonden? Nu, zoo is een- germae u toestand als gij uw broeder niet wilt. Of zult gij dan denken: ik houd er nog genoeg over; of, ik ben er niet rouwig om dat ik van hem af ben? Hoe staat het dan in u hart? Is moogt ge eerst u zelf wel winnen voor Jesus, of Jesus vinden en winnen voor u zelf, want dan staat gij ook in eene verkeerde verbinding tot Hem.“

G.

Uit de Pers.

K. te B. schrijft in De Basiss een uitne- mend stukje over de „broederlijke bestraffing“, die aan de tucht behoort vooraf te gaan:

„Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, gaat hem en bestraf hem tusschen u en hem alleen: indien hij u hoort, zoo hebt gij uwen broeder gewonnen.“ Matth. 18: 15.

„Gaaf heen.“ Gij moet tot den schuldige gaan, hem vermanen, hem over zijn kwaad onderhouden, hem bestraffen onder vier oogen tusschen u en hem alleen.“ Een ander heeft er niets mee te maken.

Wie doet zoo? Ik denk dat het zeer zelden zoo gedaan wordt. In bijna honderdmaal van de hon- derd gevallen, eischt men dat de schuldige tot den onschuldige komen, een soort knieval voor hem doe, althans vergeving vraag, zijn leed- wezen over het gebeurde uitspreke, — en dan zal vergeven worden. Het moet er ook nog bij komen, dat het dan niet geschiedt! En dat eischt men dan als de tuchtaal al door en door be- doeven is, als velen reeds van het geval weten, als men er met iedereen al over gesproken heeft behalve met den persoon zelf, als men zich bij den behandeling die men ondergaat heeft, bij de politie of een advocaat is geweest, of als de ker- neraad het reeds in handen genomen en de broeders vermaand heeft, die zaak toch in orde te maken.

Het is zoo gemakkelijk en naar het vleesch, men kan het bijna niet laten er dadelijk over te spreken en zich er over te beklagen, terwijl de

kinderen, grooten en kleinen, en de dienstboden er bij zitten; soms met menschen er over te spre- ken, die er totaal niets mede te maken hebben en er kwaad mee doen. „Och, men is toch zoo slecht behandeld, zoo beleedigd. Deze of gene heeft zoo swaar tegen hem geïndigd, hem bedrogen, be- lasterd, geïntereerd, afgezet, schade berokkend, of zoo iets. 't Is haast niet door te komen, bijna eene onvergeeflijke zonde! Dat zal hij hem betaald zetten, of, dat komt nooit weer in orde, kan hij niet vergeven; hij wil niets meer met hem te doen hebben, hem niet groeten, hij kan haast om hem niet meer naar de kerk, want hij zal zich maar ergeren en kan in geen geval met zoo lemachd Avondmaal houden.“

Wel, de gansche gemeente weet er een paar dagen later alles van; zelfs die buiten staan spreken er over. Hij zegt het aan een ouderling, hij gaat het den predikant vertellen.

En dat heet dan tucht!

„Zijt gij al bij hem geweest?“ vraagt de domine! „Ik?“ wordt dan gewoontlijk met groote ver- basing en verontwaardiging gevraagd, alsof de predikant eene zeer dwaze vraag deed. „Daar zal ik hem voor oppassen; kun je begrijpen; ja, ik zal hem ook nog achterna loopen!“

„Dan kan ik er ook niets aan doen, Knoppele.“ „Niet? Kan dan zoo maar? Moet de ker- neraad dan alles maar toelaten in de gemeente? Als zoo iemand nu niet onder censuur moet, weet ik er niets meer van!“

En dat heet dan tucht!

Tucht naar de instelling des Heeren; naar Mattheus achtien!

„In waar, soms loopt het anders en beter, maar in de meeste gevallen, zoo leert de ervaring, gaat het zoo.“

„Gaaf geen“, d. i.: laat het niet zitten en voort- woeken. Hebt medelijden en niet hem te behouden. „Gaaf geen“, niet om het erger te maken, door uw broeder eene reprimande te geven, misschien wel in 't bijzijn van anderen, „hem het eens ge- dacht te gaan zeggen“, of „het hem eens flink onder 't oog te brengen“, maar, gaaf heen, met het doel te vergeven. Zelfs niet opdat hij u ver- geving vraag. Zoo staat het er niet. Het gansche hoofdstuk spreekt van vergeving „schenken, niet van vergeving vragen, al wordt dat wellicht hier en daar verondersteld.“ „Hoe menigmaal, zoo vraagt Petrus, zal mijn broeder tegen mij zondigen en ik hem vergeven? Vergeven moet uw doel zijn, al heeft uw broeder nog geen vergeving gevraagd.“

„Gaaf heen“, en wacht niet tot dat hij komt of misschien niet komt. Stelt het niet uit, maar maak er dadelijk werk van, onder druk.

Dat heeft geen in 't Zijn wijsheid zoo ingesteld, dat is de eerste regel der tucht. 't Is veel ge- makkelijker, dat de onschuldige tot den schuldige gaat om te vergeven, dan omgekeerd, dat de schuldige tot den onschuldige zou komen om schuld te belijden en vergeving te vragen. Een mensch komt er niet licht, toe zich voor God te verootmoedigen en zijne zonden te belijden, maar veel, veel waardeer is het om het van harte voor dezen of genen mensch te doen. Zal er dus iets van terecht komen, dan moet de gemakkelijkste weg ingeslagen worden; dan zal de schuldige ook komen tot belijden van schuld en het vragen om vergeving. Namelijk als gij hem bestrafft „tusschen u en hem alleen“.

Laat er niemand bij zijn, spreekt er niet over, zelf niet in de tegenwoordigheid van zijne vrou- we of kinderen, of wie ook. Gij moet hem alleen zien te treffen, het kan wel onder den schijn alsof het niet opzettelijk is.

„Bestraf hem“ Dat kan zeer verschillend ge- schieden. Het doeltreffendste zal zijn, als gij het niet als rechter, uit de hoogte, in drift en op her- den toon doet; ook niet al den nadruk legt op het ongelijk u aangedaan, maar op de zonde tegen God bedreven.

„Zet God tusschen u beiden in“, zeide eens een wijs man, een wellicht zult gij beide ootmoedig zijn en elkander niet in 't haar vliegen.“

Bestraf hem bijv. aldus: „Het spijt mij, Petrus, dat ge glater zoo gehandeld hebt, u toch reuk- ge? Ge hebt er stellig gisteravond wel over nagedacht en niet wel in, dat het zoo niet mag? Zoo mogen wij elkander niet behandelen, en hoe zullen wij samen zoo Avondmaal houden? Als wij zondigen, moeten wij het spoedig inzien en voor God belijden, anders werkt de zonde zich vast in ons en dan wordt het er niet beter op, man. Dat weet ge ook wel, dunkt mij? Er zal wel iets in u zijn, dat mij in dezen gelijk geeft, niet? Als gij het maar niet en erkent, Petrus, dan maken wij dat hier weer even in orde. Het zou mij spijten, dat zoo iets tusschen ons zou blijven zitten; God keurt het niet goed en wij hebben in de eerste plaats met Hem te doen. Hij denkt niet licht over de zonden Zijner kinderen en daarop moeten wij elkander wijzen. Na, hoe dunkt gij er over? Durft gij zeggen goed gehandeld te hebben, of op zoo iets een regen van den Heere vragen, immers neem te ens.“

„Bestraf hem tusschen u en hem alleen“, vriend- delijk, zoo dat hij merkt, dat gij het goede voor hem zoekt.

„Indien hij u hoort, zoo hebt gij uwen broeder gewonnen.“

„Gewonnen“ voor Christus, voor de gemeente en voor u. Gevonden en gewonnen. Dat is aange- naam. De mensch vindt en vindt gaarne; de herder zijn verloren schap, de moeder haar verloren kind, de vader den verloren zoon, de broeder den afgewaaleden broeder. Er staat echter niet ge- vonden, maar gewonnen. Winst wordt tegenover- velen gezet. Gij hebt hem gewonnen, dat is iets anders dan; gij hebt hem gevonden. Gevonden en gewonnen staan beide tegenover verlies, maar winnen inplaats van verliezen is nog aangenamer dan vinden wat verloren is. Er was kanspel, en niet veel kansen dat gij het winnen kondt, slechts ééne kans, en toch hebt gij hem gewonnen. „Gij hebt hem gewonnen, hoewel schooner klinkt dan dat: gij hebt hem verloren!“ „Uw broeder, of was hij uw broeder niet om 't Heere wil? Gij hebt in Lucas 15 wel eens gelezen van die bij- schap des herders, die bijdschap der vrouw, die bijdschap des vaders? Stel eens, dat die herder zijn schap, die vrouw haar penning, die vader zijn zoon niet hadden gevonden? Nu, zoo is een- germae u toestand als gij uw broeder niet wilt. Of zult gij dan denken: ik houd er nog genoeg over; of, ik ben er niet rouwig om dat ik van hem af ben? Hoe staat het dan in u hart? Is moogt ge eerst u zelf wel winnen voor Jesus, of Jesus vinden en winnen voor u zelf, want dan staat gij ook in eene verkeerde verbinding tot Hem.“

Het is zoo gemakkelijk en naar het vleesch, men kan het bijna niet laten er dadelijk over te spreken en zich er over te beklagen, terwijl de

kinderen, grooten en kleinen, en de dienstboden er bij zitten; soms met menschen er over te spre- ken, die er totaal niets mede te maken hebben en er kwaad mee doen. „Och, men is toch zoo slecht behandeld, zoo beleedigd. Deze of gene heeft zoo swaar tegen hem geïndigd, hem bedrogen, be- lasterd, geïntereerd, afgezet, schade berokkend, of zoo iets. 't Is haast niet door te komen, bijna eene onvergeeflijke zonde! Dat zal hij hem betaald zetten, of, dat komt nooit weer in orde, kan hij niet vergeven; hij wil niets meer met hem te doen hebben, hem niet groeten, hij kan haast om hem niet meer naar de kerk, want hij zal zich maar ergeren en kan in geen geval met zoo lemachd Avondmaal houden.“

Wel, de gansche gemeente weet er een paar dagen later alles van; zelfs die buiten staan spreken er over. Hij zegt het aan een ouderling, hij gaat het den predikant vertellen.

En dat heet dan tucht!

„Zijt gij al bij hem geweest?“ vraagt de domine! „Ik?“ wordt dan gewoontlijk met groote ver- basing en verontwaardiging gevraagd, alsof de predikant eene zeer dwaze vraag deed. „Daar zal ik hem voor oppassen; kun je begrijpen; ja, ik zal hem ook nog achterna loopen!“

„Dan kan ik er ook niets aan doen, Knoppele.“ „Niet? Kan dan zoo maar? Moet de ker- neraad dan alles maar toelaten in de gemeente? Als zoo iemand nu niet onder censuur moet, weet ik er niets meer van!“

En dat heet dan tucht!

Tucht naar de instelling des Heeren; naar Mattheus achtien!

„In waar, soms loopt het anders en beter, maar in de meeste gevallen, zoo leert de ervaring, gaat het zoo.“

„Gaaf geen“, d. i.: laat het niet zitten en voort- woeken. Hebt medelijden en niet hem te behouden. „Gaaf geen“, niet om het erger te maken, door uw broeder eene reprimande te geven, misschien wel in 't bijzijn van anderen, „hem het eens ge- dacht te gaan zeggen“, of „het hem eens flink onder 't oog te brengen“, maar, gaaf heen, met het doel te vergeven. Zelfs niet opdat hij u ver- geving vraag. Zoo staat het er niet. Het gansche hoofdstuk spreekt van vergeving „schenken, niet van vergeving vragen, al wordt dat wellicht hier en daar verondersteld.“ „Hoe menigmaal, zoo vraagt Petrus, zal mijn broeder tegen mij zondigen en ik hem vergeven? Vergeven moet uw doel zijn, al heeft uw broeder nog geen vergeving gevraagd.“

„Gaaf heen“, en wacht niet tot dat hij komt of misschien niet komt. Stelt het niet uit, maar maak er dadelijk werk van, onder druk